EŻAMIJIET ANNWALI TA' L-ISKOLA PRIMARJA 2008
DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-ĦAMES SENA	STUDJI SOĊJALI	ĦIN: Siegħa

Isem ____

Klassi ___________________

TOTAL TAL-MARKI

AQRA SEWWA DAN LI ĠEJ:

- Imla ismek, l-isem ta' l-iskola u l-klassi.
  TAQLIBX IL-PAĠNA QABEL JGĦIDULEK.
- Qabel tikteb it-tweġiba, ara li tkun fhimt sewwa l-mistoqsija.
- Jekk ma tkunx taf tagħti xi tweġiba, ħalliha vojta u kompli l-oħrajn, imbagħad erġa' ippruvaha fl-aħħar.
- Jekk tieħu żball, ingassah pulit u erġa' ikteb.
- Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranġa xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.

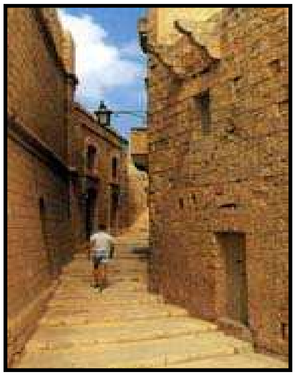

A (i) It-Turiżmu: Tipi ta' Xogħol
Qabbel is-servizz ma' min jagħmlu.

1	Inwassal lit-turisti mill-ajruport sal-lukanda.		xufier tal-kowċ
2	Nirrakkonta xi ġrajja mill-istorja ta' Malta lit-turisti waqt żjara f'xi post storiku.		kok
3	Nipprovdi kmamar lit-turisti waqt il-mawra tagħhom.		gwida
4	Inqassam ikel u xorb lit-turisti f'ristorant.	**1**	xufier tat-taxi
5	Nieħu grupp ta' turisti jgawdi xi festa tar-raħal.		sid ta' lukanda
6	Nipprepara l-ikel għat-turisti fil-kċina tal-lukanda.		wejter

(5 marki)

A (ii) Aqta' sing taħt it-tweġiba l-<u>ĦAŻINA</u>.

1. It-turisti jiġu fil-gżejjer Maltin biex (igawdu x-xemx u l-baħar, jiddevertu u jistrieħu, jaħdmu u jagħtu servizz, iżuru postijiet storiċi u preistoriċi).

2. Meta jżuru l-gżejjer Maltin, it-turisti jistennew (kumdità, prezzijiet għoljin, indafa, imġiba tajba).

(2 marki)

A (iii) Wieġeb: Kif għandu jkun is-servizz fit-turiżmu?

____

(2 marki)

B. Imla l-vojt bil-kliem t'hawn taħt:

blat	qawwa	forom	diżastri	theżżiż	ħsarat	spieri	silġ

Terremoti huma _________________ ta' l-art minħabba ċaqliq tal-blat taħt l-art. Ikun hawn terremoti li bilkemm jinħassu u oħrajn li joħolqu _________________ sħaħ. Il-_________________ ta' terremot tiddependi fuq kemm ikun hemm _________________ li jinqasam.

Terremot jista' jħalli _________________ fuq il-pajsaġġ naturali. Valangi ta' _________________ jistgħu jinżlu mal-ġnub tal-muntanji.

Bidliet fil-_________________ tal-pajsaġġ joħolqu problemi għal min irid jivvjaġġa minn post għall-ieħor. Sorsi naturali, bħal _________________, jistgħu jintilfu.

(8 marki)

Ċ. L-Ibliet il-Qodma Maltin

Ċ (i) Kompli s-sentenza biex turi għaliex l-Imdina nbniet f'post għoli 'l bogħod mill-baħar, f'nofs il-gżira ta' Malta.

L-Imdina nbniet f'dan il-post għax fl-antik ________________________________

____.

(2 marki)

Ċ (ii) Kompli s-sentenzi biex turi l-importanza ta' dawn il-postijiet matul iż-żmien.

1. **Il-Kastell Sant'Anġlu** jinsab fil-Birgu. Dan il-bini kien importanti fi żminijiet medjevali għax ____

   ____.

2. **Iċ-Ċitadella** hi mibnija fil-għoli f'nofs il-gżira t'Għawdex. Din il-belt kienet importanti għax ____

   ____.

(4 marki)

Ċ (iii) Agħżel il-belt il-qadima li fiha jinsab dan il-bini.
Immarka (✓) l-kolonna t-tajba.
Ara l-eżempju.

It-Torri ta' l-Istandard

Il-Mużew tal-Katidral

Il-Mużew Marittimu

Id-Dar Normanna

Il-Palazz tal-Inkwiżitur

Il-Katidral

Bini	Birgu	Ċittadella	Mdina
Eżempju: L-Ordni ta' San Ġwann kienet tuża din l-**Armerija** qabel ma nbniet il-belt Valletta.	✓		
Żmien ilu, l-għassiesa tal-belt kienu joqogħdu fit-**Torri ta' l-Istandard.**			
Fil-**Mużew tal-Katidral** hemm oġġetti prezzjużi għall-wiri. Fost dawn l-oġġetti nistgħu naraw pitturi u statwi.			
Żjara lill-**Mużew Marittimu** tgħinek biex issir taf dwar l-istorja ta' l-opri tal-baħar f'Malta.			
Id-Dar Normanna hi mimlija b'ħafna affarijiet antiki u interessanti.			
Il-Palazz tal-Inkwiżitur kien jintuża bħala qorti.			
Il-Katidral huwa ddedikat lil Santa Marija.			

(6 marki)

D. Aqra dwar il-Logħob Olimpiku.

Il-Logħob Olimpiku huwa kompetizzjoni internazzjonali ta' sports differenti. Din il-kompetizzjoni ssir f'pajjiżi differenti tad-dinja. Dawk li jipparteċipaw ikunu ġejjin minn ħafna pajjiżi, fosthom Malta.

Is-simbolu tal-Logħob Olimpiku Modern huwa l-bandiera Olimpika. Barra minn dan hemm simboli oħrajn marbutin ma' dan il-Logħob, fosthom it-Torċa Olimpika. Il-Wegħda Olimpika tingħad fiċ-ċerimonja tal-ftuħ ta' l-Olimpjadi.

Illum, miljuni ta' nies madwar id-dinja jaraw dan il-Logħob permezz tal-*media*.

D (i) Imla l-vojt.

1. Il-Logħob Olimpiku jsir darba kull __________________ snin.

2. Il-bandiera Olimpika fiha __________________ ċrieki.

(2 marki)

D (ii) Wieġeb.

1. X'ifissru **ċ-ċrieki** li jidhru fuq il-bandiera Olimpika?

____

2. X'inhu **l-ideal** tal-Logħob Olimpiku?

____

____

(4 marki)

D (iii) 1. Ikteb ERBA' **dixxiplini sportivi** fil-Logħob Olimpiku **tal-lum**.

________________________________ ________________________________

________________________________ ________________________________

2. Ikteb ERBA' **dixxiplini** fil-Logħob Olimpiku **ta' l-imgħoddi**.

________________________________ ________________________________

________________________________ ________________________________

(8 marki)

D (iv) Ikteb TLIET sentenzi biex turi x'kien jemmen Pierre de Coubertin dwar l-isport.

____

____

____

____

(6 marki)

E (i) L-Effett li għandu t-Temp Estrem.
Aqra s-sentenza u ikteb il-kelma t-tajba.
TLIETA biss huma tajbin.

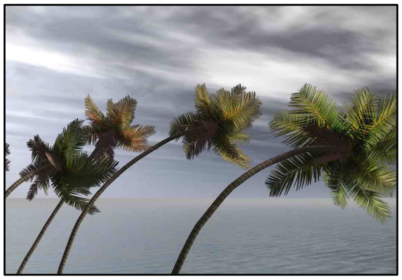

għargħar	terremot	ħamla	nixfa	urugan

1	Ilma tal-wied li jkaxkar il-ħamrija u kull ma jsib.	____________________
2	Maltempati kbar fix-xhur tal-ħarifa.	____________________
3	Ħamrija niexfa qoxqox fis-sajf.	____________________

(3 marki)

E (ii) X'jista' jsir biex ikun evitat il-periklu tal-ħamla? Agħti ŻEWĠ eżempji.

1. ____

2. ____

(2 marki)

E (iii) Aqra u imla l-vojt.

Il-familja ta’ Marco, li joqogħdu Milan, jieħdu pjaċir iqattgħu l-vaganzi tas-sajf jgħumu fix-xtajtiet Maltin u Għawdxin.

Is-sena li għaddiet il-familja ta’ Marco ma setgħetx tiġi Malta. Marco kien jieħu gost iċempel lil kuġintu Maltija u ħafna drabi kienu jitkellmu dwar il-klima tal-postijiet fejn joqogħdu.

Marta: Għadna kif ġejna lura mill-baħar daqskemm kienet sħana llum.
It-temperatura hi _______ °C u r-raġġi UV huma _______, wieħed mill-ogħla dan is-sajf.

Marco: Mela mhux bħal Milan għax illum kelli nilbes ____________ daqs kemm hu bard!

Marta: Hawn Malta s-sema kaħlani u x-xemx tisreġ.
Kulħadd liebes ħwejjeġ ____________.

Marco: Ix-xemx f’Milan ilha ma tidher jumejn u llum għamlet ħafna ____________.
Kemm nixtieq qiegħed hemm!

(5 marki)

F (i) Dak li nagħmlu jaffettwa ’l oħrajn, ukoll jekk joqogħdu ’l bogħod minna. Ikteb x’tista’ tagħmel int biex ikollna dinja aħjar.

1. Nista’ ngħin biex ikollna ndafa fl-ambjent billi ______________________________

____

2. Insaħħaħ il-ħbiberija u l-paċi meta ____

____

3. Nista’ ngħin lil min hu fil-bżonn billi ____________________________________

____

4. Nuża l-email biex ____

____

(8 marki)

F (ii) Ikteb sentenza dwar kif dawn in-nies qed jgħinu lill-komunità.

1. L-għalliema ______________________________________

____

2. It-tobba ______________________________________

____

3. Il-pulizija ______________________________________

____

4. Il-gwardjani lokali ______________________________

____

(8 marki)

Ġ. Ikteb VERU jew FALZ.
Qabbel bi vleġġa biex tagħżel raġuni tajba għal kull tweġiba.
Ara l-eżempju.

Eżempju: Gonsalvo Monroy xtara l-gżejjer Maltin għas-somma ta' ħamsin elf fjorin.		Tweġiba: **Falz** Raġuni: •	Monroy ried jaqla' aktar flus u jsir aktar sinjur mill-Maltin li kienu fqar.
1.	It-taxxi ta' Monroy kienu ħorox.	Tweġiba: ______ Raġuni: •	Kien hemm nuqqas ta' ħarsien mill-attakki tal-furbani.
2.	Il-Maltin daru kontra Monroy.	Tweġiba: ______ Raġuni: •	**Is-somma kienet ta' tletin elf fjorin.**
3.	Fi żmien Monroy il-gżejjer Maltin kienu mħarsin mill-għedewwa.	Tweġiba: ______ Raġuni: •	Monroy ħafer l-aħħar għaxart elef fjorin li kien baqa' jinġabru meta kien se jmut.
4.	Alfonso ta' Aragona wiegħed li jagħti lil Malta lil xi sinjur ieħor.	Tweġiba: ______ Raġuni: •	Il-Maltin irvellaw u ħatfu d-dar ta' Monroy fl-Imdina.
5.	Monroy baqa' qalbu kiefra sal-mewt.	Tweġiba: ______ Raġuni: •	Il-Maltin ġabru l-flus li kien ħallas Monroy biex ħa lil Malta u r-Re żamm kelmtu.

(10 marki)

G. Agħżel WIEĦED minn dawn.
Ikteb ĦAMES sentenzi.

1. Ikteb dwar **il-komunikazzjoni** u **kif aħna nistgħu nikkomunikaw bejnietna**.

2. Ikteb dwar **l-Akwakultura f'Malta** u **xi vantaġġi ta' l-akwakultura fuq il-metodi l-oħra tas-sajd tradizzjonali**.

3. Immaġina kif setgħet kienet il-ħajja f'belt qadima fil-passat.
Agħżel waħda minn dawn: l-Imdina jew il-Birgu jew iċ-Ċittadella.
Ikteb dwar il-ħajja tan-nies u l-biżgħat tagħhom f'belt qadima fi żmien l-imgħoddi.

(15-il marka)

TMIEM IL-KARTA